

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ МЕРЕЖІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

*Інститут фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України, Київ, Україна

**Академія технологічних наук України, Київ, Україна

***Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління, Київ, Україна

***Анотація.** У статті авторами розглядаються інструменти мережі трансферу технологій вищих навчальних закладів та взаємодія суб'єктів трансферу технологій на всіх стадіях просування технологій на ринок. Наводиться приклад організації системи трансферу технологій у вищому навчальному закладі.*

***Ключові слова:** технологія, профіль технології, трансфер технологій, мережа трансферу технологій, система трансферу технологій.*

***Аннотация.** В статье авторами рассматриваются инструменты сети трансфера технологий высших учебных заведений и взаимодействие субъектов трансфера технологий на всех стадиях продвижения технологий на рынок. Приведен пример организации системы трансфера технологий в высшем учебном заведении.*

***Ключевые слова:** технология, профиль технологии, трансфер технологий, сеть трансфера технологий, система трансфера технологий.*

***Abstract.** The authors consider tools of technology transfer network of higher educational institutions and cooperation between subjects of technology transfer at all stages of technology advancement on the market. An example of technology transfer organization in higher education is given.*

***Keywords:** technology, technology profile, technology transfer, technology transfer network, technology transfer system.*

1. Вступ

Відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» майнові права на технологію, створену у процесі виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів, належать вищому навчальному закладу (ВНЗ) [1].

У зв'язку з цим право ВНЗ розпоряджатися і використовувати наявні об'єкти інтелектуальної власності породжує і обов'язок робити це ефективно, тобто створювати умови для просування результатів науково-технічних розробок на ринок технологій та одержувати комерційний результат. При цьому слід враховувати, що технології, створені за бюджетні кошти, використовуються переважно на території України і можуть передаватися для використання на території іноземних держав у порядку, визначеному у Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Вищий навчальний заклад, згідно з Законом України «Про вищу освіту» та відповідно до статуту, має право брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) і утворених за участю вищих навчальних закладів малих підприємств, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію, шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності). Таким чином, законодавством України створені всі умови для отримання ВНЗ фінансових результатів процесу комерціалізації результатів науково-технічних розробок [2].

2. Виклад основного матеріалу

Але для того, щоб стати повноцінним учасником ринку технологій, вищі навчальні заклади повинні мати у своєму розпорядженні відповідні ринкові інструменти, серед яких можна виділити Інтернет-інструменти:

- Веб-сайти (промо-сайт конкретної розробки, сайт компанії розробника, сайт ВНЗ, сайти партнерів).
- Соціальні мережі (сторінки та події у відповідних соціальних мережах).
- Партнерські інформаційні розсилки (веб-бюлетені, тематичні та авторські розсилки).
- Реклама в Інтернет (контекстна та контекстно-медійна реклама в Google, банерна реклама, таргетована реклама в соціальних мережах, вірусна реклама).
- Інтернет-конференції, вебінари, віртуальні виставки тощо.

Для мереж трансферу технологій використовуються як Інтернет-ресурси, так і інструменти інформаційно-комунікаційного плану: електронні платформи, періодичні інформаційні розсилки, брокерські з'їзди та технологічні місії. Подача інформації про технології здійснюється в єдиному форматі (технологічні профілі запитів та пропозицій), що відображає технічні особливості та можливі варіанти ринкового застосування розробок. Стандартна методологія роботи і напрацьований юристами пакет типових документів (ліцензійна угода, авторський договір, угода про технічне співробітництво, угода про спільне підприємство тощо) значно спрощують діяльність технологічних менеджерів і брокерів [3].

Усі ці інструменти є доступними для вищих навчальних закладів та інших учасників інноваційної інфраструктури України.

З точки зору відносин, які виникають при взаємодії ВНЗ у процесі комерціалізації результатів науково-технічних розробок та трансферу технологій, можна виділити такі можливі форми управління цими відносинами: ринок, мережі та системи трансферу технологій [4].

Система трансферу технологій передбачає так зване вертикальне просування об'єктів комерціалізації, а весь інноваційний цикл зосереджується в одній організації з передачею результатів, досягнутих на окремих стадіях науково-дослідної діяльності від підрозділу до підрозділу. Однак застосовність цього методу надто обмежена у зв'язку з тим, що або сама організація повинна бути потужним концерном, об'єднуючим усі види відділів, виробництв та служб, або ж підприємство має розробляти і випускати вузький спектр специфічної продукції, яка містить обмежену кількість складових. Системою трансферу технологій може бути також галузевий сегмент Національної мережі трансферу технологій (NTTN) [5, 6].

Мережа трансферу технологій – це горизонтальні методи просування на основі партнерства і кооперації, при якому провідна установа є генератором інновацій, а функції зі створення та просування інноваційної технології розподілені між іншими учасниками комерціалізації технологій. Мережа трансферу технологій вищих навчальних закладів об'єднує ВНЗ, які всі в цілому та кожний окремо складають ядро інноваційної структури мережевого типу. Конфігурація та склад ядра інноваційної структури можуть та повинні динамічно змінюватися в залежності від пропозицій і задач, які ініціюють її учасники, та запитів, що надходять до мережі. Інші учасники мережі збираються довкола ядра й виконують функції відповідно до свого статусу [5, 6].

Система трансферу технологій вищого навчального закладу належить до інноваційних структур мережевого типу як ядра спеціалізованого підрозділу вищого навчального закладу з питань інноваційної діяльності, трансферу технологій та інтелектуальної власності.

Основні завдання підрозділу:

- координація процесу комерціалізації результатів науково-технічних розробок ВНЗ;
- організація в ВНЗ проведення технологічного аудиту та ідентифікація об'єктів технологій;
- організація професійних внутрішніх та зовнішніх комунікацій, інформування про заходи, методична та інформаційна підтримка інноваційної діяльності співробітників університету;
- адміністрування процесу підготовки технологічних профілів ВНЗ та здійснення контролю їх якості;
- управління базою даних технологічних профілів ВНЗ, організація професійних комунікацій на галузевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях;
- пошук технологічних профілів, які можуть бути цікаві співробітникам ВНЗ;
- організація розсилки тематичних повідомлень і новин;
- фіксація та супровід проявів інтересу, що виникають у результаті брокерської діяльності в мережі;
- надання послуг у встановленні контактів з потенційними споживачами технологій, листуванні і проведенні переговорів;
- організація участі співробітників ВНЗ у брокерських заходах і ділових місіях (виставки, форуми та ін.);
- застосування Інтернет-інструментів для просування технологій, які впроваджуються в інноваційних структурах створених ВНЗ;
- сприяння створенню або безпосередня участь у створенні інноваційних структур та розробці методики розподілу прибутку від комерціалізації результатів науково-технічних розробок.

Як приклад можна навести систему трансферу технологій Харківського державного університету харчування та торгівлі (ХДУХТ), яка функціонує як університетський офіс мережі NTTN. Мета діяльності офісу – створити вітчизняний сегмент міжнародної інформаційно-комунікаційної системи трансферу технологій та отримати від мережі NTTN інструменти просування на внутрішній ринок технологій результатів науково-технічних розробок, нарощування експортного потенціалу України. Очолює університетський офіс проректор з наукової роботи. У складі офісу працюють 57 технологічних менеджерів, які відповідальні за підготовку технологічних пропозицій ВНЗ, 33 технологічних аудиторів, відповідальні за рецензування та аудит технологічних пропозицій, 34 експерти, відповідальні за надання експертних висновків за запропонованими технологічними пропозиціями, та 3 технологічні брокери. Поточну роботу організовує та проводить адміністратор офісу, до обов'язків якого входить координація роботи субадміністраторів офісу, які мають у системі свої «персональні кабінети».

3. Висновки

Таким чином, на сьогоднішній день найбільш ефективними інструментами мереж та систем трансферу технологій вищих навчальних закладів є Інтернет-інструменти, зокрема, висвітлені в даній статті. Використання сучасних технологій комунікації для популяризації результатів науково-технічних робіт дозволяє суттєво скоротити витрати державних ВНЗ збільшити охоплення цільової аудиторії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V // Офіційний вісник України. – 2006. – № 40. – С. 2664.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Офіційний вісник України. – 2014.

– № 63. – С. 1728.

3. Сайт «Національна мережа трансферу технологій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ntfn.org.ua>.

4. Лисенко В.С. Передумови та методологічні основи створення і розвитку в Україні мережі трансферу технологій / В.С. Лисенко, С. О. Єгоров // Математичні машини і системи. – 2008. – № 1. – С. 46 – 51.

5. Лисенко В.С. Побудова в Україні національної інноваційної мережі у сфері трансферу технологій / В.С. Лисенко, С. О. Єгоров // Математичні машини і системи. – 2010. – № 1. – С. 122 – 126.

6. Досвід створення в Україні національної інтегрованої системи трансферу технологій / В.С. Лисенко, С.О. Єгоров, А.Я. Грицай [та ін.] // Математичні машини і системи. – 2013. – № 1. – С. 75 – 82.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2014